

ΔΕΣΤΕ

FOR IMMEDIATE RELEASE

Ίδρυμα ΔΕΣΤΕ
Εμ. Παππά & Φιλελλήνων 11.
142 34 Νέα Ιωνία
Αθήνα Ελλάς

DESTE Foundation
11 Filellinon & Em. Pappa St.
142 34 Nea Ionia
Athens Greece

WWW . DESTE . GR
T — 30 210 27 58 490
F — 30 210 27 54 862

Ιούνιος 2023

Dream Machines

Επιμέλεια: Daniel Birnbaum και Massimiliano Gioni

With works by ACM, Thomas Bayrle, Emery Blagdon, Lee Bul, Maurizio Cattelan, Nathalie Djurberg & Hans Berg, Marcel Duchamp, Cao Fei, Urs Fischer, Fischli & Weiss, H.R. Giger, Brion Gysin, Camille Henrot, Judith Hopf, Jeff Koons, Mire Lee, Ulf Linde, Abu Bakarr Mansaray, James Tilly Matthews, Jakob Mohr, Vera Molnar, Henrik Olesen, Philippe Parreno, Seth Price, Wilhelm Reich, Pipilotti Rist, Pamela Rosenkranz, Mika Rottenberg, Sturtevant, Takis, Andro Wekua, Ulla Wigggen, και Anicka Yi.

Ίδρυμα ΔΕΣΤΕ, Σφαγεία Ύδρας

Διάρκεια,
20 Ιουνίου 2023 —
30 Οκτωβρίου 2023

Ώρες Λειτουργίας,
Καθημερινά 11:00–13:00 & 19:00–22:00
Τρίτη κλειστά (με εξαίρεση την Τρίτη 20 Ιουνίου)

Ίδρυμα ΔΕΣΤΕ
Εμ. Παππά & Φιλελλήνων 11.
142 34 Νέα Ιωνία
Αθήνα Ελλάς

DESTE Foundation
11 Filellinon & Em. Pappa St.
142 34 Nea Ionia
Athens Greece

WWW . DESTE . GR
T — 30 210 27 58 490
F — 30 210 27 54 862

Η *Dream Machines*, σε επιμέλεια Daniel Birnbaum και Massimiliano Gioni, είναι μια έκθεση που εξετάζει την επίδραση της τεχνολογίας στην ανθρώπινη φαντασία. Παρουσιάζει ορισμένα έργα-σταθμούς, από την επανερμηνεία του Ulf Linde για τον *Coffee Mill* (1911) του Marcel Duchamp (το 'διαβολικό μηχάνημα', κατά τον André Breton) ως μια επιλογή πρόσφατων πειραμάτων γύρω από τις εικονικές σφαίρες. Εγκατεστημένη στα Σφαγεία της Ύδρας και στον περιβάλλοντα χώρο τους, αυτή η έκθεση / *boîte-en-valise* καταλήγει να γίνεται η ίδια μια *machine célibataire*, με τα έργα της εγκλωβισμένα σ' ένα αέναο μηχανικό μπαλέτο.

Συνδυάζοντας έργα δανεισμένα από τη Συλλογή Δάκη Ιωάννου με νέες συμμετοχές, η έκθεση περιλαμβάνει έργα ιστορικών δημιουργών όπως οι Duchamp και Wilhelm Reich όσο και πολλών σημαντικών σύγχρονων, είτε αυτοδιδακτων outsider είτε διασημοτήτων όπως οι Jeff Koons, Pipilotti Rist και Pamela Rosenkranz.

Η τεχνολογία παράγει ουτοπικά όνειρα. Ακόμη, παράγει παράνοια. Με τίτλο δανεισμένο από τη θρυλική Dreamachine του Brion Gysin —μία εφεύρεση που παρά την ταπεινότητά της θεωρείται από πολλούς από τους χρήστες της, όπως οι William S. Burroughs, Kurt Cobain, Allen Ginsberg, Brian Jones και Paul McCartney, ότι έφερε επανάσταση στην ανθρώπινη συνειδηση— η έκθεση εξετάζει εκ νέου στιγμές προσμονής όσο και δυσφορίας.

Οι καλλιτέχνες ανέκαθεν υιοθετούσαν νέα μέσα. Ωστόσο, δεν θα έλεγε κανείς ότι η γενική στάση του κόσμου της τέχνης έναντι των νέων τεχνολογιών είναι ιδιαίτερα ενθουσιώδης, παρά τις στιγμές τεχνολογικής αισιοδοξίας του προηγούμενου αιώνα — από τον ιταλικό φουτουρισμό και τον ρωσικό κονστρουκτιβισμό ως το κίνημα E.A.T. (Experiments in Art and Technology) της δεκαετίας του 1960.

Σημαίνουσες φωνές της φιλοσοφίας και της κριτικής θεωρίας, όπως οι ψυχράιμοι εκπρόσωποι της Σχολής της Φρανκφούρτης, συμπεριλαμβανομένων των Walter Benjamin και Theodor Adorno, εδραίωσαν μια στάση τεχνο-σκεπτικισμού τόσο θεμελιακή ώστε ακόμη και η πιο ανάλαφρη αποδοχή

Ίδρυμα ΔΕΣΤΕ
Εμ. Παππά & Φιλελλήνων 11.
142 34 Νέα Ιωνία
Αθήνα Ελλάς

DESTE Foundation
11 Filellinon & Em. Pappa St.
142 34 Nea Ionia
Athens Greece

WWW . DESTE . GR
T — 30 210 27 58 490
F — 30 210 27 54 862

(πολλώ δε μάλλον ο ενθουσιασμός) να μοιάζει αφελής στην καλύτερη περίπτωση. Η ουσία του τεχνολογικού σκεπτικού, μας έλεγαν, έγκειται στον ηγεμονικό έλεγχο και στην απολυταρχική εκμετάλλευση της φύσης. Η απόσταση που προκαλεί η τεχνολογία την καθιστά εχθρό πιο αυθεντικών μορφών εμπειρίας όπως είναι εκείνη της σπουδαίας τέχνης.

Ωστόσο, σε μια στιγμή που δεν μπορούμε πια να φανταστούμε έναν κόσμο χωρίς τεχνολογία, είναι κρίσιμο να αναρωτηθούμε πώς εμείς, οι κάτοικοι αυτού του πλανήτη, φανταζόμαστε τον κόσμο και τις μηχανές του. Φωτογραφία, κινηματογράφος, ραδιόφωνο, τηλεόραση, βίντεο, υπολογιστές, εικονική πραγματικότητα, τεχνολογία blockchain... Η εισαγωγή νέων μηχανημάτων διαρκώς άλλαζε τις δυνατότητες καλλιτεχνικής έκφρασης. Ο Walter Benjamin ήταν εκείνος που παρατήρησε μια προφητική ικανότητα σε κάποια έργα τέχνης που παρέπεμπαν σε τεχνολογίες που δεν είχαν ακόμη αναδυθεί.

Ποια μπορεί να είναι τα παραδείγματα μιας τέτοιας προφητικής δύναμης; Έχει λεχθεί, ας πούμε, ότι κάποια μυθιστορήματα του 19ου αιώνα προοιωνίζονταν τον κινηματογράφο είχαν γραφτεί για ένα μέσο που δεν είχε ακόμα εμφανιστεί. *Τα Ανεμοδαρμένα Ύψη* της Emily Brontë, θα ισχυριζόταν κάποιος, είναι γραμμένα σαν σενάριο ταινίας. Αντίστοιχα, τα διακλαδούμενα αφηγήματα του Jorge Luis Borges μοιάζουν με έναν τρόπο να προκαταλαμβάνουν την υπερκειμενική (hypertext) μυθοπλασία, ενώ το *The Bride Stripped Bare by Her Bachelors, Even (The Large Glass)* (1915-1923) του Duchamp έχει θεωρηθεί προάγγελος του εικονικού χώρου.

Το 1967, ο John Cage εξέταζε το πώς τα ηλεκτρονικά μέσα επεκτείνουν τον ανθρώπινο νου πέρα από το άτομο και τον καθιστούν κοινωνικό: μέσω της τεχνολογίας έχουμε φτιάξει μια προέκταση του εγκεφάλου μας προς τον κόσμο που πριν βρισκόταν έξω από εμάς. Το ανθρώπινο νευρικό σύστημα δεν είναι πια μέσα μας αλλά έξω, εκεί όπου τα ηλεκτρονικά μέσα μάς επιτρέπουν να συνδεθούμε με τους ηλεκτρικούς μας φίλους (ίσως και εχθρούς) σε εικονικά περιβάλλοντα.

Ίδρυμα ΔΕΣΤΕ
Εμ. Παππά & Φιλελλήνων 11.
142 34 Νέα Ιωνία
Αθήνα Ελλάς

DESTE Foundation
11 Filellinon & Em. Pappa St.
142 34 Nea Ionia
Athens Greece

WWW . DESTE . GR
T — 30 210 27 58 490
F — 30 210 27 54 862

Μισό αιώνα μετά, η λαϊκή κουλτούρα και τέχνη βρίθουν από φαντασιώσεις προσομοιωμένων κόσμων και εικονικών σφαιρών, όπου η εταιρική τεχνολογική πρωτοπορία λανσάρει οπτικά όργανα που υπόσχονται εξίσου φουτουριστικά ηλεκτρικά όνειρα. Ένας από τους πιο πληθωρικούς θιασώτες της τεχνολογικής αισιοδοξίας, ο Ray Kurzweil, πιστεύει ότι σε λίγα χρόνια από σήμερα η εικονική πραγματικότητα θα είναι πλήρως ρεαλιστική και ελκυστική και ότι θα ζούμε τον περισσότερο καιρό σε εικονικά περιβάλλοντα.

Κατά τον Kurzweil, η διαρκώς επιταχυνόμενη πρόοδος της τεχνολογίας θα καταλήξει σε Singularity, μια σχεδόν κατακόρυφη φάση εκθετικής ανόδου με την τεχνολογία να επεκτείνεται με άπειρη ταχύτητα μια ανησυχητική στιγμή πλήρους μεταμόρφωσης, όπου οι μηχανές θα αποκτήσουν συνείδηση και περισσότερη ευφυΐα από τους ανθρώπους.

Ενάντια σε αυτή τη μεσσιανική πρόβλεψη ενός ολόκληρου πλανήτη που μετατρέπεται σε μια ευφυή μηχανή, οι επικριτές του γνωστικού καπιταλισμού ελέγχουν το κατά πόσον οι σημερινές ψηφιακές τεχνολογίες χτίζουν τα θεμέλια μιας οικονομίας της επιτήρησης που θα επιτρέπει την καταπάτηση καίριων ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Χρειάζεται μήπως να δημιουργηθούν νέες ζώνες δημιουργικής τριβής; Οι καλλιτέχνες του μέλλοντος πρέπει να εξυμνήσουν τις αναδυόμενες τεχνολογίες ή να γίνουν μέρος μιας νέας αντίστασης;

Ποιος έχει την απάντηση; Σίγουρα πάντως όχι η ίδια η τεχνολογία, αφού το Open AI του ChatGPT απαντά στο σχετικό ερώτημα με έναν χαρακτηριστικά ανούσιο τρόπο:

«Εν τέλει, εναπόκειται στον κάθε καλλιτέχνη ξεχωριστά να αποφασίσει αν θέλει να εξυμνήσει τις αναδυόμενες τεχνολογίες ή να τους αντισταθεί. Και οι δυο προσεγγίσεις μπορούν να είναι έγκυρες και να οδηγήσουν σε τέχνη που προκαλεί το ενδιαφέρον και δίνει τροφή για σκέψη».